

Poprvé pod pěti kruhy. Nagano bylo milníkem i pro ženský hokej

31.10.2024 - Luboš Brabec | Česká olympijská

Podle historických pramenů není hokej v podání dívek a dam žádnou kratochvílí posledních dekád. Už v roce 1889 vyjely ženy v Ottawě na led s hokejkami, o deset let později na univerzitě v Kingstonu vznikl první dívčí tým, nesl jméno „Love-me-Littles.“ V Kanadě se ženský hokej zdařile rozvíjel, byť musel pochopitelně bojovat se všemi neduhy té doby. S předsudky, s nedostatkem peněz, s malým zájmem. Zbytek světa na tom byl však nesrovnatelně hůř.

Proto trvalo až do roku 1987, než se povedlo uspořádat první globální šampionát. Nepořádala ho IIHF, nýbrž Kanada, která pozvala vlastně každého, kdo sehnal peníze na letenky do Toronta.

Vedle domácího týmu se tak na turnaji představily USA, Japonsko, Švédsko (cestu hráčkám zaplatil Börje Salming, legenda místních Maple Leafs), Švýcarsko a Nizozemsko. Aby měla akce vyšší kvalitu, zapojil se i výběr provincie Ontario. Turnaj vyhrála suverénně Kanada a druhé místo bylo připsáno Američankám, byť v semifinále podlehly Ontariu.

Poslední bariéra v týmových sportech

O tři roky později už se konalo první regulérní mistrovství, pod patronací IIHF. Pořádala ho opět Kanada, konkrétně hlavní město Ottawa, a konečné pořadí (1. Kanada, 2. USA, 3. Finsko) se až do olympijského turnaje v Naganu na žádné velké akci neměnilo. Až tak malá konkurence panovala v devadesátých letech.

Když měly ženy za sebou už tři světové šampionáty, a počet účastníků se z šesti výprav zvýšil na osm, IIHF společně s MOV rozhodly, že je nejvyšší čas na olympijskou účast. Hokej se stal posledním z velkých týmových sportů, který se k takovému kroku odhodlal – s odstupem za volejbalem (1964), basketbalem (1976), házenou (1976) i fotbalem (1996).

Pozváno bylo pět nejlepších týmů z předchozího světového šampionátu a šestým účastníkem bylo domácí Japonsko, které však za špičkou dost podstatně zaostávalo; nula bodů a skóre 2:45 toho byly jasným důkazem.

Česky si tím spíš mohly nechat o účasti jenom zdát. Trvalo jim ještě dlouho, než se dostaly k medailovým pozicím. Na mistrovství Evropy v roce 1996, posledním před Naganem, skončily až deváté, na úrovni Lotyšska, Slovenska a Francie. Čili ve světovém měřítku nepatřily ani do TOP 10.

Historický zápis Vaarakalliové

Ženský turnaj by za každých okolností byl méně sledovaný než mužský, ale v Naganu to bylo ještě markantnější. Zvláště kvůli historické účasti profesionálů z National Hockey League. Do Japonska se chystali Gretzky, Lindros, Hull, Hašek, Jágr, Sundin a další hvězdy.

Naštěstí ženy startovaly dřív, a tak úvodní zápas turnaje Švédsko-Finsko 8. února 1998 docela pozornost přitáhl. Hráčky ze země Suomi zvítězily 6:0 a Petra Vaarakalliová se do historických statistik zapsala jako střelkyně vůbec prvního gólu na olympijských hrách.

Ještě víc diváků (4597, resp. 3255) přišlo na utkání Kanady s Japonskem (13:0) a USA s Čínou (5:0).

Výsledky prvního dne jasně naznačovaly, kdo se bude ucházet o medaile. Američankám ovšem hodně záleželo na tom, aby tentokrát pořadí nebylo stejné jako na všech předchozích turnajích.

Svaz už s dvouletým předstihem angažoval speciálně kvůli olympijskému turnaji zkušeného univerzitního kouče Bena Smithe, který se o deset dřív účastnil ZOH v Calgary jako asistent u mužského týmu. Byl prvním trenérem ženské reprezentace na plný úvazek. Přípravu Američanek zvedl na novou úroveň, angažoval i kondičního kouče se zkušenostmi v týmu NHL Boston Bruins – a především se snažil zvednout sebedůvěru hráček, které po předchozích finálových neúspěších už znaly tóny kanadské hymny téměř z paměti.

Zvláštností předolympijské přípravy – a věci, která by v mužském hokeji byla nemyslitelná – se stala třináctizápasová série USA a Kanady, dvou největších rivalů. Obhájkyně titulu v ní zvítězily 7:6, ale poměr skóre byl 37:37, tedy všechno nasvědčovalo, že tentokrát budou síly mnohem vyrovnanější.

Navíc v kanadském táboře před turnajem vybublaly na povrch kontroverze, jež týmu určitě nepomohly. Z nominace byla vyškrtnutá Angela Jamesová, první hvězda ženského hokeje přirovnávaná k Wayneu Gretzkému, a navíc trenérka Shannon Millerová musela čelit vyšetřování ze strany svazu, zda s některou z hráček neudrhuje poměr...

Emotivní zámořské derby

Na turnaji se USA s Kanadou potkaly na konci základní části a byl to hodně emotivní zápas. Ač Kanadanky ještě ve 47. minutě vedly 4:1, nakonec odešly poražené poměrem 4:7. Hlavně se však hrálo hodně nečistě. Celkem bylo uděleno 48 trestných minut a ještě při odchodu z ledu si hráčky bouřlivě cosi vyjasňovaly. „Trochu se to vymklo kontrole,“ konstatovala kanadská trenérka Millerová.

Finále se hrálo v hale Big Hat 17. února 1998, před 8226 diváky a v den, kdy mužský turnaj měl krátkou přestávkou před začátkem vyřazovacích bojů.

Kanadanky tentokrát do branky postavily Manon Rheaumovou, jež se v roce 1992 proslavila tím, že jako první žena nastoupila v přípravném zápase NHL, v dresu Tampy Bay proti St. Louis. Byl to především reklamní tah nového klubu, ale i dál to zkoušela mezi muži, na farmě a později také ve Finsku.

Její zkušenosti teď však týmu příliš nepomohly. Američanky byly opět lepší a od 23. minuty vedly 1:0, potom náskok ještě navýšily. Suverénky předchozích let se ke slovu dostaly až v 56. minutě, kdy v přesilovce srovnaly. Na obrát v zápase ale bylo pozdě, naopak Kanada ještě v závěru inkasovala při vlastní power play.

Byl to jeden z paradoxů sportovních dějin: země, které do té doby vyhrávala úplně všechno, poprvé na zlato nedosáhla při historicky první ženské účasti na olympijských hrách.

Hořkost však brzy vyprchala. Pro hráčky na obou stranách, které odmala slýchávaly, že hokej není sport pro ně, které byly terčem posměchu a při dětských zápasech si raději dlouhé vlasy schovávaly pod helmu, si teď užívaly představení na největším sportovním fóru. Před kamerami, v přítomnosti rekordního množství fanoušků i novinářů.

Američanky jako národní hrdinky

Zejména Američanky byly překvapené z přijetí, jakého se jim doma dostalo. Zčásti se tak stalo i proto, že jejich mužství kolegové už ve čtvrtfinále nečekaně ztroskotali na českém týmu a po incidentu v olympijské vesnici se domů vraceli s ostudou. Aspoň vzdáleně to připomínalo Miracle on

Ice z roku 1980, kdy muži v Lake Placid slavně a nečekaně získali zlato, první po dvaceti letech (a zatím poslední).

„Bylo to něco neuvěřitelného. Už čtyřicet hodin po finálovém zápase se začaly vyrábět cereálie Whities s naší fotkou. Nikdy jsem nevěřila, že se nám něco takového přihodí. Neuvěřitelné. Musela jsem se tomu smát,“ žasla americká kapitánka Cammi Granatová.

A to hlavní ji teprve čekalo. Její agent Kent Hughes (dnešní generální manažer Montreal Canadiens) ji co chvíli překládal nabídky na veřejné vystoupení nebo reklamy. Dokonce i doma v Chicagu se jí dostalo pocty zahájit zápas baseballových Cubs.

Naganský turnaj byl rozhodně milníkem v historii ženského hokeje. Ostatně tři jeho účastnice, Cammi Granatová, Geraldine Heaneyová a Hayley Wickenheiserová, byly uvedeny do Hockey Hall of Fame v Torontu.

Především se však hra jako taková začala rychle rozvíjet po celém světě. Dnes už jsou samozřejmostí nejen světové šampionáty a účast žen na ZOH, ale také mistrovství mládežnických kategorií nebo existence profesionálních soutěží. Vyrovнала se i širší světová špička.

Pouze jedna věc se nezměnila: zlaté olympijské medaile si domů odvázejí pouze Kanadanky (už pětkrát) a Američanky (po Naganu ještě v roce 2010). Změní se to v roce 2026 v Miláně?

<https://www.olympijskytym.cz/article/poprvе-pod-peti-kruhy-nagano-bylo-milnikem-i-pro-zensky-hokej>